

SHRNUTÍ STANOVISKA OMBUDSMANKY UK

PODNĚT č. 67/2025

Předmět

Podavatel se obrátil na univerzitní ombudsmanku se žádostí o posouzení možného zásahu do svých práv ve věci zveřejnění jeho kvalifikační práce, kterou neobhájil, k ní se vztahujících posudků a protokolu o průběhu obhajoby. Domnívá se, že zveřejnění předmětných dokumentů zasahuje do jeho práv. Spolu s tím má za to, že ke stejnému zásahu dochází i ve všech dalších obdobných případech zveřejnění neúspěšně obhájených kvalifikačních prací, k nim se vztahujících posudků a protokolů o průběhu obhajoby. Žádá proto ombudsmanku o intervenci, která by předešla dalšímu možnému poškozování jeho práv.

Vyhodnocení podnětu

Podnět byl šetřen v součinnosti s podavatelem podnětu. Právní rozklad obsahu podnětu zpracoval expertní pracovník kanceláře ombudsmanky. Podavatel poskytl ombudsmance písemný popis své situace. Předložil rovněž vyjádření k téže věci stran pověřence na ochranu osobních údajů Univerzity Karlovy a Úřadu na ochranu osobních údajů.

První obhajoba kvalifikační práce podavatele nebyla úspěšná. Úspěšné obhájení přepracované verze práce následovalo po 5 měsících. Obě práce – tedy neobhájená i následná úspěšně obhájená – byly spolu s posudky a protokolu o průběhu a výsledku obhajob v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, zveřejněny v elektronické databázi kvalifikačních prací.

Podavatel tvrdí, že zveřejnění neúspěšně obhájené práce mu dlouhodobě způsobuje profesní i osobní újmu. Domnívá se, že tato verze práce neodráží skutečný výsledek jeho studia a že její dostupnost na internetu vede k mylnému vnímání jeho kvalifikace. Uvádí, že po dokončení studia opakovaně narážel na potíže při hledání zaměstnání právě proto, že potenciální zaměstnavatelé mohli dohledat neobhájenou verzi jeho práce. Vystavil se tak podle svých slov i výsměchu a šikaně. Svá tvrzení nijak nedoložil. I v současné profesní roli se podle svého vyjádření setkal se zneužitím zveřejněné neobhájené práce proti své osobě.

Podavatel je přesvědčen, že zveřejnění neobhájených prací nenaplnuje účel § 47b ZVŠ, tedy transparentnost výsledků studia, prevenci plagiátorství a otevřený přístup k výsledkům vzdělávání. Tvrdí, že neobhájená práce není výsledkem studia, a její zveřejnění proto nepřináší veřejný prospěch, ale může působit dlouhodobou újmu autorovi. Domnívá se proto, že by Univerzita Karlova mohla ve svých vnitřních předpisech přijmout úpravu, která by:

- zveřejňovala výhradně úspěšně obhájené práce, nebo
- zajistila, že neobhájené práce budou dostupné pouze v interním režimu, případně
- jasně označila neobhájené práce a doplnila je informací o existenci nové, úspěšné verze.

Podle podavatele by takové řešení nebylo v rozporu se zákonem, ale naopak by lépe vystihovalo jeho účel a bylo v souladu s evropským právem i etickými zásadami akademického prostředí. Podavatel současně uvádí, že se situaci snaží řešit již více než šest let. Opakovaně žádal fakultu i univerzitu o znepřístupnění či odstranění neobhájené práce, avšak bez úspěchu. K negativnímu posudku oponenta, který je u neúspěšné verze zveřejněn, vypracoval podavatel rozsáhlé vyjádření a některé body podle svého tvrzení vyvrátil.

Podavatel dále tvrdí, že podal návrh legislativní změny § 47b ZVŠ Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky s přesvědčením, že současné důsledky zveřejňování neobhájených prací nebyly zákonodárcem zamýšleny. Podle jeho tvrzení našel mezi poslanci podporu, nicméně legislativní proces může trvat roky. Obdobně se dle svého tvrzení obrátil na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy s podnětem k vydání prováděcí vyhlášky, která by stanovila, že povinnost zveřejňovat se vztahuje pouze na úspěšně obhájené kvalifikační práce. Na odpověď v době podání podnětu čekal.

Za nejrychlejší řešení považuje vydání vnitřního předpisu Univerzity Karlovy, a proto se na univerzitní ombudsmanku obrací s žádostí o jeho iniciaci.

Současně uvádí, že zveřejnění neobhájené práce představuje trvajícím zásah do jeho pověsti a důstojnosti, který má povahu kyberšikany a každodenně zasahuje do jeho profesního života. V této souvislosti upozorňuje, že Univerzita Karlova jako správce osobních údajů má nejen možnost, ale i povinnost uplatnit právo na výmaz podle čl. 17 GDPR vůči třetím subjektům, včetně společnosti Google. Žádá proto, aby univerzita bezodkladně podala žádost o deindexaci odkazu na jeho neobhájenou práci, která je podle něj zveřejněna v rozporu se zásadou minimalizace údajů a zjevně poškozuje jeho osobnostní práva do doby, než bude situace systémově vyřešena.

Na závěr podavatel formuluje tři konkrétní dotazy, na které očekává od ombudsmanky odpověď. Ptá se:

1. zda univerzitní ombudsman inicioval návrh změny vnitřního předpisu UK, který by stanovil, že se zveřejňují pouze obhájené práce.
2. zda univerzitní ombudsman inicioval návrh legislativní změny § 47b ZVŠ nebo jiné doporučení k úpravě legislativy či metodiky.
3. jaký je podle univerzitního ombudsmana účel zveřejňování neobhájených kvalifikačních prací, jak konkrétně přispívá prevenci plagiátorství a jak naplňuje princip transparentnosti vysokoškolského prostředí.

Stanovisko

Na základě výše popsaného podnětu se ombudsmanka zabývá otázkou zveřejňování závěrečných prací, které byly předloženy k obhajobě, jejichž obhajoba proběhla, a které nebyly úspěšně obhájeny. Vysvětluje také **právní rámec, smysl a účel zákonem uložené povinnosti**, jakož i **možnosti ochrany**, které může autor práce využít. Současně odpovídá na tři konkrétní dotazy, které ve svém podání autor práce formuluje.

Podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, platí, že **vysoké školy** (z hlediska obecného nařízení o ochraně osobních údajů v postavení správců osobních údajů) **zpřístupňují závěrečné práce po jejich obhajobě veřejnosti způsobem umožňujícím dálkový přístup**, a

to včetně posudků a záznamu o průběhu a výsledku obhajoby. **Zákon přitom nerozlišuje mezi obhajobou úspěšnou a neúspěšnou.** Rozhodující skutečností je, že obhajoba proběhla jako formální, veřejná a dokumentovaná součást řízení vedoucího k udělení nebo neudělení akademického titulu.

Zveřejnění závěrečné práce tedy **není důsledkem rozhodnutím univerzity**, ale plněním **zákonné povinnosti**, kterou nelze vnitřním předpisem vyloučit. Univerzita Karlova tak nepostupuje na základě vlastní úvahy, ale v souladu s právní úpravou, která je jednotná pro všechny (nejen) veřejné vysoké školy.

Z hlediska právní úpravy na ochranu osobních údajů se jedná o zákonem předvídané obligatorní zpracování osobních údajů realizované na základě čl. 6 odst. 1 písm. c) obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Pokud by Univerzita Karlova předmětnou zákonnou povinnost plnila jen částečně (zveřejňovala pouze úspěšně obhájené práce a s nimi související dokumentaci), dopustila by se v kontextu předchozí rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu osobních údajů přestupku dle ust. § 62 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

Z uvedeného vyplývá, že ve vztahu k povinnosti zveřejnění kvalifikačních prací ve smyslu § 47b zákona č. 111/1998 Sb. nelze uvažovat o uplatnění práva na výmaz dle čl. 17 obecného nařízení o ochraně osobních údajů, jak se jej domáhá podavatel, neboť není naplněn žádný z důvodů podle čl. 17 odst. 1 nařízení; naopak bezesbýtku situace odpovídá čl. 17 odst. 3 písm. b) nařízení.

Účelem povinnosti dle § 47b zákona č. 111/1998 Sb. je vedle zajištění obecné otevřenosti vysokoškolského prostředí mj. zajistit **transparentnost** akademického procesu a umožnit **veřejnou kontrolu** rozhodování, které vede k udělení akademických titulů. To úzce souvisí s důvěrou veřejnosti ve vysoké školství a nepřímo tudíž i v odbornost nositelů akademických titulů udělovaných na vysokých školách.

Zveřejnění prací, včetně těch neobhájených, slouží také jako prevence neetického jednání, zejména plagiátorství, a přispívá k ochraně akademické integrity. **Cílem zveřejnění není autora sankcionovat ani ho znevýhodňovat**, nýbrž chránit legitimitu a férovost akademického prostředí.

Uzavřít lze s tím, že zákon o vysokých školách předvídá určité zvláštní případy, kdy ke zveřejnění práce anebo jejích částí, třeba i jen po omezenou dobu, nedochází. Mezi ně však nevole na straně autora neobhájené kvalifikační práce nepatří. Tyto zákonné výjimky se navíc nedotýkají výsledku hodnocení. Ten je zveřejněn vždy.

Ve vztahu ke konkrétním dotazům podavatele uvádí ombudsmanka následující:

(1) Univerzitní ombudsmanka neiniciovala návrh na změnu vnitřního předpisu UK, který by omezil zveřejňování prací jen na úspěšně obhájené. Taková úprava by byla v rozporu se zákonem a univerzita ji nemůže přijmout. Vnitřní předpisy mohou upravit pouze technické a procedurální aspekty, nemohou popřít povinnosti vyplývající z právního řádu.

(2) Ombudsmanka neiniciovala v dané věci legislativní změny, neboť tato agenda nespadá do jejích kompetencí. Může však vyslovit své doporučení k případnému zpřesňování metodik nebo prováděcích předpisů na úrovni MŠMT, zejména tam, kde současná úprava vyvolává interpretační nejistotu nebo kde může mít výrazný dopad na jednotlivce.

(3) Účel zveřejňování neobhájených prací spočívá v zachování transparentnosti, přezkoumatelnosti a integrity akademického rozhodování. Zveřejnění umožňuje ověřit, že komise postupovala podle odborných kritérií, nedocházelo k nerovnému zacházení a že rozhodnutí o udělení či neudělení titulu má věcný základ. Tento princip chrání celou akademickou obec stejně jako zájmy veřejnosti.

Má-li podavatel zato, že byl vystaven **nevhodnému či ponižujícímu chování od studujících** vůči své osobě, může se s konkrétním podnětem obrátit na **pozici ombudsovy a nechat takové podání prošetřit.**

Datum vyhotovení vlastního stanoviska: 2. 12. 2025